

factae sunt. Nam in magno Syriaco regno, qua vergit ad orientem, provinciae ad septentriones sitae a Seleucidarum imperio divelluntur et in libertatem vindicantur. Multae coloniae in Bactria et Sogdiana relictæ in unam coeunt civitatem, quae ab initio Bactro-Graecia nominata omnes terras meridiem versus usque ad Paropamisum complectebatur; primus rex, de quo memoriae traditum est, anno 254 exstitit Diodotus. Sub idem tempus Arsaces I. seditione facta regnum Parthorum condidit, quod sub eius successore Arsace II. ita prolatum est, ut totam Parthiam et Hyrcaniam complecteretur. In Ponto, cuius ne oras quidem neque Persae neque Macedones unquam firmo tenebant imperio, Mithridates post pugnam apud Ipsum commissam regnum restituit familiae suae, quae propter propinquitatem, quam inter se et Persarum reges intercedere praetendebat, Achaemenidas esse dicebat, idque adeo protulit, ut magnam Paphlagoniae partem orasque Cappadociae et liberam civitatem Amastrim sibi subiceret. Interior Paphlagonia et Cappadocia ab alieno imperio liberam se servavit suosque reges habuit. Bithynia, regnante Nicomede, circa annum 275 ante Chr. eam Phrygiae partem, quae ad septentriones spectat, suae ditionis fecit. Iuxta eam eodem ferme tempore Celticae gentes cum Gallis mixtae, quae ab inferiore Danubio in Asiam minorem migraverant, ibique nomen Galatas acceperant, scilicet Toemi, Tectosagi, Tolistoboji in Phrygia et Cappadocia septentriones versus sita, ad utramque Halyis ripam regna ex ipsis Galatarum dicta constituerunt, quae quidem anno 230 demum firmitatem quandam adepta sunt. Parvum regnum Pergami, ipsius urbis finibus circumscriptum, a Philetaero praefecto Lysimachi, anno 280 conditum est. Praeter liberas urbes Heracleam et Sinopen, ad Pontum meridiem versus sitas, et Byzantium in oris ad septentriones spectantibus Olbia, cuius fines longe patebant, et Chersonesus regnumque Bosporanorum, quod iam temporibus Persarum anno 438 ex coloniis a Graecis deductis in oris Bospori Thracici concretum erat, digna sunt, quae commemorentur.

In Europa sub idem tempus regnum Odrysorum in Thracia ortum est, cuius fines ad septentriones accurate definiri non possunt. Macedonia, cui circa annum 250 ante Chr. Epirus quoque septentrionalis et Illyria meridionalis (unde Illyris Graeca dicta est) adiciebantur, principatum iam ab Alexandri patre quaesitum in Graecos exercebat, quorum singulae civitates foedera coibant; in his foedus Achaeorum et Aetolorum maximum fuisse constat. Qui singulis temporibus ad illa foedera se applicaverint populi, enumerare historiae est; omnes vero gentes, quae iis addictae erant, quo tempore Romani Graeciam occupaverunt, tertia tabella in marginem inclusa ostendit.

Tabula ipsa circumscribit etiam ambitum Epiri et Illyriae, quae quidem regna illo tempore bellis cum Romanis gestis nobilitata sunt. At alia tabella lateri adiuncta imaginem pugnae ad Sellasiam commissae, qua summum imperium inter foederis Achaici populos denuo firmatum est, a *Kieperto* conceptam adumbrat.

V.

Hispania. Tabella in marginem inclusa: Baetica.

Plurima, quae haec tabula continet, ex Graecorum Romanorumque geographia ab *Ukerto* composita desumpta sunt. Attamen etiam tabulas geographicas quam diligentissime descriptas adhibui et, quae ipse res ecclesiasticas ad vetustiore huius terrae geographiam pertinentes perscrutando inveneram, ea recollecta adieci. Tabellam in marginem inclusam, quae Baeticam continet, ob eam rem addendam putavi, quod terra illa fertilissima antiquis temporibus oppidis quasi obsita erat. Neque indigna mihi videtur, quae cum tabella in Atlante medii aevi in tabulae duodequadragesimae marginem inclusa et ad eandem mensuram exarata, quae est inscripta „Andalusia et Granada,” conferatur et comparetur.

VI.

Gallia.

Tabellae in marginem inclusae: 1) Insula Batavorum; 2) Gallia ante Caesarem; 3) Gallia inter Alpes et Rhodanum.

In hac tabula componenda maxime secutus sum *Ukertum*, quem, permultis scriptionibus, quae de singulis Galliae partibus a Franco-Gallis editae sunt, summa diligentia ac studio perlectis et excerptis, de vertere illius terrae geographia accuratissime uberrimeque scripsisse constat. Ad iter, quod Hannibal sibi patefecit, describendum eundem mihi eligendum esse putavi ducem. Quod quidem iter per quae montium iuga et per quas gentes factum sit, tabella tertia in marginem inclusa satis declarabit. Sed si quae aliae scriptiones vel ephemerides res historicas tractantes melius et accuratius exposuisse visae sunt, ea summa cura ac diligentia collegi et in usum meum converti. Praeterea ad vias, quas Romani ad Rhenum inferiorem muniverint, designandas et exarandas scriptiuncula, quam de *Schmidt*, qui nunc est inter legatos Borussicarum legionum, summo studio composuit, usus sum. Omnia nomina, quae serioribus temporibus, quibus Romani Galliae imperium exercebant, orta sunt, typis tenuioribus exprimenda curavi.

VII.

Britannia et Hibernia.

Tabellae in marginem inclusae: 1) Britannia Strabonis; 2) Britannia Ptolemaei; 3) Hadriani murus.

In hac tabula depingenda maxime usus sum magna tabula historica Londini anno 1838 edita a *G. L. B. Freeman*, qui omnia, quae adhuc Britanni in ipsorum terra perscrutati sunt, accuratissime conquisivit et digessit; nec vero praetermisi libellum ex fontibus a Britannis apertis haustum, quem *Lappenberg* historiae Anglicae a se compositae intexuit. Adiunctae sunt lateri duae aliae tabellae ob eam causam, ut, qui eas intuetur, imaginem formae animo concipere possit, qua Strabo et Ptolemaeus, veterum geographorum facile principes, insulas Britannicas indutas sibi finxerint.

VIII.

Germania magna, Rhaetia, Noricum.

Liceat mihi, quaeso, omnes antiquae geographiae studiosos revocare ad libellum inscriptum „Tabellen zur Geschichte und geschichtlichen Geographie von Deutschland” et Gothae impensis et curis *J. Perthesii* in lucem editum, quo quidem ego et *Dr. Haenle* res geographicas illarum terrarum ex veteribus scriptoribus commentariisque fide dignissimis compositas enarravimus.

IX.

Imperium Romanorum latissime patens.

Haec tabula totum imperium Romanum in provincias divisum continet, quale fuit tempore Traiani, sub quo, quum in Oriente et ad Danubium septentrionalem multas terras occupavisset, illud maximum ambitum habuisse constat. Quae terrae Romano imperio non subiectae erant, eae ex Ptolemaei descriptione exaratae sunt; at in oris ad mare Balticum et a meridie orientem versus euntibus sitis depingendis secutus sum *Fr. Kruseum*, cuius iam supra memoravi opus. Coloribus distinctae sunt imperatoris provinciae a provinciis senatus et populi, quoad sententiis discrepantibus fieri potuit. Si quis animum adverterit, facillime intelliget, imperatoris maximas fuisse provincias easdemque, quae in finibus fuerunt sitae.

Hanc imaginem quasi ulterius persequitur tabula, quae proxima est.

X.

Imperium Romanorum post divisionem in Occidentale et Orientale.

Haec tabula continet Romanum imperium in occidentale et orientale divisum et inde a Constantini temporibus in praefecturas, dioeceses et provincias distinctum. Quam si cum ea compares, quae est secunda in Atlante medii aevi a me edito, facile invenies, in ea et fines et locos praecipue in oriente accuratius esse descriptos. Sedes quoque, quas barbari in septentrionibus incolebant, melius esse definitas admoneo, si cum illa, quam dixi, tabula conferas, quamvis tempus, quo terrarum imaginem conceptam demonstrat, ab illo paulo discrepet.

XI.

Italia superior. Tabella in marginem inclusa: Roma.

Ad regiones septentriones versus spectantes depingendas non solum quae *Mannert* copiose ac diligenter exaravit descripsitque, sed etiam quae *Reichard*, *Litta*, *Ughelli*, alii exposuerunt, summa cum cura excerpti et in usum meum converti. At in pingendis partibus, quae ad meridiem vergunt, libri illi notissimi *Abekenii* et *Mülleri*, quorum alter de media Italia, alter de Etruria scribendo summam adepti sunt laudem, non minime operam meam sustentaverunt. Neque usquam descriptiones regionis, in qua sita est Roma, a *Sicklero* et *Westphalo* compositas praetermittendas esse putavi. Tabella in marginem inclusa ex pulcherrima tabula, quam ex libris *Beckeri*, *Bunsenii*, *Caninae*, *Nibbyis*, *Urlichsii*, aliorum depictam *Ewald* philologis Darmstadii congregatis muneri dedit, expressa et ad huius Atlantis mensuram reducta est.

XII.

Italia inferior.

Tabellae in marginem inclusae: 1) Urbs cum adjacentibus regionibus; 2) Collis Capitolinus, Collis Palatinus et Forum Romanum; 3) Albanus mons; 4) Campania; 5) Syracusae.

Quum eas partes, quae ad septentriones spectant, depingerem, libros, quos modo commemoravi, habui in auxilio. Praeterea vero ad Samnium describendum et scriptionem, quam *Dr. S.* in ephemeride „*Ausland*” inscripta mense Augusto 1845 divulgavit, et complures appendiculas actorum diurnorum, quae sub nomine „*Allgemeine Zeitung*” eduntur, examinavi et, quae probarem, assumsi. At in depingenda parte meridionali non solum quae a *Mannerto* suppeditantur, sed etiam quae in tabulis Graeciae Magnae et Siciliae a *Kieperto* Atlanti Graeco intextis inveniuntur, diligenter inspexi iis-